

Motion till riksdagen 2019/20:1094

av **Jonas Andersson i Linköping m.fl. (SD)**

Spel- och lotteripolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utvärdering av licenssystemet bör genomföras fem år efter införandet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det oavsett skäl inte ska vara möjligt med undantag från förbudet mot att bedriva spel- och lotteriverksamhet på kredit och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om påträngande och aggressiv marknadsföring och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att riskklassificera olika spel- och lotterityper och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lootlådor och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om medel till allmännyttiga ändamål och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör förtydligas att spelbolagens kundtjänster ska kunna erbjuda bemötande på svenska, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Folkhälsa i fokus

Folkhälsoaspekten är central i sverigedemokratisk spel- och lotteripolitik på grund av önskan att minimera risken för att personer som spelar ska utveckla spelberoende och fastna i en spelproblematik. För att försäkra sig om bästa möjliga politik för ändamålet har Sverigedemokraterna under föregående mandatperiod förordat att ett förstärkt spelmonopol skulle utredas samtidigt som man utredde förutsättningarna för införandet av ett licenssystem för spel. I dagsläget står vi dock bakom licenssystemet som nu finns på plats. Sverigedemokraterna vill att en uppföljning av licenssystemet planeras in så snart

som möjligt – en utvärdering bör påbörjas fem år efter att den nya lagstiftning som följde av 2018 års proposition rörande en omreglerad spelmarknad trädde i kraft.

Situationen som har varit på spelmarknaden innan den nya lagstiftningen kom på plats, där delar av marknaden var i händerna på oreglerade aktörer, var ohållbar. Oavsett om ett licenssystem eller ett förstärkt spelmonopol hade införts så var det brådskande att nå en lösning. Därför ställde Sverigedemokraterna sig bakom regeringens förslag att införa ett licenssystem för spel enligt propositionen En omreglerad spelmarknad (2017/18:220). På så sätt kan en svart marknad kanaliseras in till reglerad och laglig spelverksamhet. Det bidrar till att staten kan ta sitt ansvar i strävan om att förhindra att medborgare hamnar i spelproblematik.

Undantagslöst förbud för spelverksamhet på kredit

Sverigedemokraterna har i tidigare kommitté- och följdmotioner på spel- och lotteriområdet framhållit att vi inte vill se några undantag rörande förbudet att bedriva spelverksamhet på kredit, vilket är en inställning vi vidhåller. Skälet till att en person gör ett kreditköp beror ofta på avsaknad av egna ekonomiska resurser för att kunna köpa det personen vill ha eller har behov av för tillfället. Att köpa en lott eller att spela om pengar innebär att man försöker vinna stora summor pengar, men sannolikheten att vinna är dock statistiskt sett mycket liten. En person som väljer att låna till ett sådant köp är sannolikt antingen desperat eller spelberoende, eller båda delarna. Sverigedemokraterna anser att det inte bör vara tillåtet att försöka göra vinst på människor som vänt sig till en sådan förenklad väg ut ur ekonomiska problem. Således bör det inte vara tillåtet för någon, oavsett om det är staten, en förening eller ett företag, att bedriva lotteri- verksamhet på kredit i Sverige. Inga undantag ska ges från denna regel. Av det följer vidare att den som ansvarar för prenumerationstjänster på området bör ta betalt för de lotter som denne säljer innan dessa avsänds till kunden. Via antagandet av spelmarknadspropositionen stramades reglerna upp för att spela på kredit, men fortfarande finns möjlighet till undantag från lagen om än mer begränsat än tidigare.

Ett exempel i närtid med problemet med att bedriva spelverksamhet på kredit går att finna hos Kombispiel, ett spelbolag ägt av Socialdemokraterna och SSU. Bolaget har utnyttjat sitt undantag från spellagen (2018:1138) för att bedriva spelverksamhet på kredit, en verksamhet som enligt Dagens Nyheter den 4 september 2017 ska ha drivit många tusentals personer till Kronofogdemyndigheten för att de inte kunnat betala sina lotter.

Påträngande och aggressiv marknadsföring

Sverigedemokraterna vill motverka alla former av påträngande och aggressiv marknadsföring för spel och lotteri. Med det menar vi hur marknadsföringen sker i både omfattning och innehåll. Bli omfattningen av spelreklam för stor kommer den inte att upplevas som måttlig av medborgarna utan som aggressiv och påträngande. Innehållsmässigt bör det bland annat vara otillåtet med marknadsföring av spel om det framstår som att chansen att vinna är större än vad den är, exempelvis genom att framhäva att betydande vinstchanser går förlorade om man inte deltar i spelet. Sverigedemokraterna

anser även att lockerbjudanden, såsom bonuserbjudanden, bör vara helt otillåtna även vid första speltillfället hos ett spelbolag. Telefonförsäljning av spel och lotter är att betrakta som en påträngande och aggressiv försäljningsmetod. Således ställer vi oss inte till fullo bakom att kriterierna för vad som avses med måttfull marknadsföring på området bör utvecklas genom praxis i domstol som var tänkt via propositionen från 2018 om en omreglerad spelmarknad. I viss mån borde det ha gått att identifiera otillåtna förfaranden vid marknadsföring av spel redan från start.

Sverigedemokraterna menar också att vi har fått rätt om att det inte var hållbart att tro på att måttfull marknadsföring skulle utvecklas genom praxis och att spelbolagen skulle självreglera sig gällande aggressiv och påträngande spelreklam. Den nya spel-lagen som gäller sedan den 1 januari 2019 har inte medfört måttfull reklam på spel- och lotteriområdet, utan debatten och kritiken mot spelreklamen har varit kraftig sedan den nya regleringen trädde i kraft. Under våren 2019 gick regeringen ut med att man avser att agera ytterligare mot den aggressiva spelreklamen genom att låta Spelmarknads-utredningen få i uppdrag att ta fram åtgärder för att begränsa marknadsföringen av spel. Sverigedemokraterna hoppas att tydliga resultat ska nås via utredningen vad gäller begränsning av den aggressiva och påträngande spelreklamen, och vi hoppas vara en konstruktiv part i detta.

Riskklassificera olika spel- och lotterityper

Som en del i att hantera problematiken med aggressiv och påträngande spelreklam kan det vara en idé att riskklassificera olika spel- och lotterityper. Att köpa en skraplott på den lokala tobaksaffären då och då är naturligtvis i flera avseenden en annorlunda typ av spelande än vad det är att spela på nätkasinon som är ständigt tillgängliga hemma. Det finns skäl att anta att vissa typer av spel och lotterier innebär större risker för spelaren än andra vad gäller att framkalla ett osunt spelande som utvecklas till ett beroende eller annat ohälsosamt tillstånd. Om vi tar antagandet för riktigt bör det påverka hur marknadsföringen av olika typer av spel ska ses på från lagstiftarens sida. Då är det inte självklart att alla typer av spelreklam bör behandlas lika. Även för att värna intäkter till föreningsliv, hästnäring med flera positiva krafter i det svenska civilsamhället så är det klokt att göra skillnad på spel och spel. Möjligheten att riskklassificera olika typer av spel och lotterier bör därför utredas.

Lootlådor

I spel på olika digitala plattformar såsom pc, mobiltelefoner med flera förekommer i flera fall lotteriliknande moment, som kommit att gå under namnet lootlådor ("loot boxes"). Det handlar om upplägg i spel där användare för verkliga pengar slumpmässigt erhåller virtuella föremål, vilket i vissa fall kan vara att betrakta som lotteri, inte minst om de virtuella föremålen i ett senare skede i någon form kan växlas tillbaka till verkliga pengar. Fenomenet har ökat i spelvärlden de senaste åren, och har blivit ett populärt sätt för spelföretagen att öka sina intäkter. Det vore på sin plats om det i Sverige tydligare fastslås i vilka fall detta rör sig om lotteri, och när det inte gör det. Att minderåriga

personer inte dras in i lotteri via lootlådor på spel på exempelvis pc eller olika slags telefoner bör särskilt tillses.

Under våren 2019 gav regeringen Konsumentverket i uppdrag att kartlägga och bedöma eventuella brister vid lotteri- och kasinoliknande inslag i dataspel, såsom nämnda lootlådor. Detta är bra och förhoppningsvis är det ett steg i riktning mot att nå en gränsdragning för när det rör sig om lotteri och kasino i de aktuella fallen.

Allmännyttiga ändamål

Stora delar av föreningslivet och andra allmännyttiga ändamål får betydande delar av sina intäkter från lotteriförsäljning. Sverigedemokraterna anser att det är viktigt att föreningslivet även i fortsättningen får de medel de behöver. Relationen mellan lotteriförsäljning och allmännyttiga ändamål är något gott och bör upprätthållas. Skulle kommersiella spelaktörers marknadsandel bli avsevärt större än i dag utan att marknaden i sig blir större lär det innebära att en mindre andel av försäljningsvinsterna kommer allmännyttiga ändamål till del. Därför vill Sverigedemokraterna att denna utveckling övervakas noga, och att en plan läggs fram för att säkra resurser till allmännyttiga ändamål som delvis finansieras genom lotteriförsäljning.

Kundtjänst på svenska språket

Sverigedemokraterna ser positivt på att licenshavare ska tillhandahålla all väsentlig information om sin spelverksamhet på svenska och att denna information ska vara lättillgänglig för spelare och myndigheter, så som framgår av spelmarknadspropositionen från 2018. Det bör förtydligas att kravet även ska gälla spelbolagens kundtjänster. Kundtjänst på svenska språket är viktigt bland annat för att undvika att spelare missförstår eller inte kan kommunicera på ett fullgott sätt med spelbolagen.

Jonas Andersson i Linköping (SD)

Aron Emilsson (SD)

Angelika Bengtsson (SD)

Cassandra Sundin (SD)